

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Частина 2

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРІНЬ – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ***

Частина 2

**14-15 липня 2020 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 24.07.2020 № 7).*

Науковий керівник конференції

Пашко П. В. – ректор Університету державної фіскальної служби України, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Грищук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Гарбовський Л. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (14–15 липня 2020 року) / уклад.: Е. А. Єрмоєнко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. Ч. 2. – 872 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Університетом державної фіскальної служби України. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ЗМІСТ

Чмелюк В. В., Єрмоєнко Е. А., Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості	8
Бобік С. П., Єрмоєнко Е. А., Параниця С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом	23
Єрмоєнко Е. А., Чмелюк В. В., Біла В. Р., Грищук В. Л., Бухтіяров О. А. Національний професійно-прикладний вид спорту України – бойовий хортинг ..	38
Антоненко С. А., Єрмоєнко Е. А., Грищук В. Л. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу	52
Єрмоєнко Е. А., Чмелюк В. В., Біла В. Р., Грищук В. Л., Бухтіяров О. А. Оптимізація функціональної підготовки курсантів та співробітників правоохоронних органів за методиками бойового хортингу	62
Грищук В. Л., Єрмоєнко Е. А., Бухтіяров О. А. Службовий обов'язок та етичні цінності правоохоронців як результат виховання у системі бойового хортингу	80
Єрмоєнко Е. А., Біла В. Р., Грищук В. Л., Бухтіяров О. А., Тішин А. В. Впровадження навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» у систему освіти України	101
Бухтіяров О. А., Єрмоєнко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота	126
Єрмоєнко Е. А. Особливості базової психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу	139
Гарбовський Л. А., Єрмоєнко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти	155
Степура Т. М., Єрмоєнко Е. А., Буток О. В. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів	173
Бондарчук В. В., Єрмоєнко Е. А., Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур	188
Брухно Ю. С., Єрмоєнко Е. А., Грищук В. Л. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів ..	200
Єрмоєнко Е. А. Самозахист як основа бойового хортингу	214
Бондарчук О. Г., Єрмоєнко Е. А., Біла В. Р. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів	226

93. Petrochko, Zh. V., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib vykhovannia patriotyzmu u shkoliariv i studentiv* [Combat horting as a means of educating patriotism in schoolchildren and students]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu: Issue 8* (pp. 34–45). Kyiv: Palyvoda A. V.
94. Petrochko, Zh. V. & Yeromenko, E. A. (2016). *Khortynh – shkola syly i tchesti yunoho ukrainsia* [Horting is the school of power and honor of young Ukrainian]. Kyiv: Palyvoda A. V.
95. Prysiazhniuk, S. I., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta problema aktyvnogo vidpochynku sportsmeniv u rizni vikovi periody* [Combat horting and the problem of active recreation of athletes at different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu. Issue 8* (pp. 206–218). Kyiv: Palyvoda A. V.
96. Sychov, S. O., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta osoblyvosti optymizatsii upravlinnia atletychnym trenuvanniam u protsesi sportyvnoi diyalnosti* [Combat horting and features of optimization of athletic training management in the process of sports activity]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu. Issue 8* (pp. 219–225). Kyiv: Palyvoda A. V.
97. Zubaliy, N. P., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Yeromenko, V. E. (2017). *Psykhologichni ta sotsialni osnovy vykhovannia osobystosti u systemi boyovogo khortyngu* [Psychological and social bases of personality education in the system of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu. Issue 8* (pp. 122–129). Kyiv: Palyvoda A. V.
98. Bila, V. R., Yeromenko, E. A., Gryshchuk, V. L., Bukhtiyarov, O. A. (2019). *Boyovyi khortyng u program navchannia i profesyno-prukladnoi pidgotovky kursantiv pravookhoronnykh spetsialnostei zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy* [Combat horting in the program of training and professional and applied training of cadets of law enforcement specialties of higher education institutions of Ukraine]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu: Issue 11* (pp. 6–19). Kyiv: Palyvoda A. V.
99. Chmeliuk, V. V., Yeromenko, E. A., Bila, V. R., Bondarchuk, V. V., Bobik, S. P. (2020). *Boyovyi khortyng u systemi pidgotovky spivrobotnykiv pravookhoronnykh orhaniv do protydii nezakonnomu peremishchenniu tovariv u rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl* [Combat horting in the system of training law enforcement officers to combat the illegal movement of goods in the areas of the joint forces operation] / Shliakhy udoskonalennia profesyinykh kompetentnosti fakhivtsiv v umovakh syohodennia : mater. mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. 28-29 travnia 2020 r. / Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Derzh. nauk. ustanova «Instytut modernizatsii zmistu osvity», [ta in.]. – Kyiv. – P. 513–527.

Combat horting as a means of forming the physical culture of students and cadets

Abstract. *The purpose of the study is to identify and scientifically substantiate the means of forming physical culture and values of healthy living and improving the level of health of student youth, which contribute to the achievement of high sports results in combat horting. The analysis of theoretical and methodological literature on the formation of physical culture and values of healthy life of students, identified the main risk factors, which are based on behavioral habits, and their possible consequences for health: bad habits, lack of physical activity, high-calorie unbalanced diet, alcohol and drug addiction. The classification of the impact of physical exercises of combat horting athletes on human health is checked. The results of research of health-saving technologies in pedagogy of combat horting, protocols of registration of results of influence of small forms of active rest on a state of health and mental working capacity of students who are engaged in sports sections of combat horting of higher education institutions are described. These scientific studies contribute to the further determination of the means of positive influence of combat horting on the formation of physical culture and values of healthy life of student youth, and are a prerequisite for achieving high sports results in combat horting.*

Key words: *combat horting, physical culture, basics of health, values of healthy life, sports successes, result, health, physical exercises, positive influence, human body, youth, students, risk factors, mental capacity, human behavioral habit, classification of physical exercises, training loads, adaptation, physical recovery, health-preserving technologies, high sports results.*

САМОЗАХИСТ ЯК ОСНОВА БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

Єрьоменко Е. А.

професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, майстер спорту України міжнародного класу, Заслужений тренер України, учасник бойових дій

Анотація. *У даній науковій статті визначено характеристики навичок самозахисту як основи бойового хортингу, основоположні принципи національного професійно-прикладного виду спорту України бойового хортингу, обґрунтовано чинники виховання особистості спортсменів бойового хортингу різних вікових груп, соціального положення, здібностей та спортивних досягнень. На основі виховних засад надано перелік цінностей особистості, що виховуються у процесі занять.*

Стан духовної культури і моралі суспільства, як у світі, так і в Україні, також впливає на процес виховання спортсменів, результати їхньої фізичної і психологічної підготовки. Виховання учнів у системі бойового хортингу здійснюється в контексті громадянської і загальнолюдської культури, охоплює весь тренувальний та навчально-виховний процес, ґрунтується на свободі вибору мети життєдіяльності та поєднує інтереси особистості, суспільства і держави. Орієнтири передбачають залучення спортсменів бойового хортингу до різних форм творчої та суспільно корисної діяльності, зокрема: пізнавальної, оздоровчої, трудової, художньо-естетичної, спортивної, пропагандистської, ігрової, культурної, рекреаційної, екологічної, що організовуються у години дозвілля, тобто у позакласний час. Метою основних орієнтирів виховання в бойовому хортингу є створення цілісної моделі виховної системи на основі громадянських та загальнолюдських цінностей як орієнтованої для проектування моделей виховних систем у закладах освіти України. Обґрунтовано основоположні принципи бойового хортингу як засобу вдосконалення навичок самозахисту, виховання особистості у процесі системних тренувальних занять.

Ключові слова: бойовий хортинг, самозахист, прийоми самооборони, навички самозахисту, основоположні принципи, виховний потенціал, філософська основа, тренування, змагання, виховання особистості, фізична підготовка, фізичне виховання, здоров'я людини, бойова культура, основи тренувань, фізичне навантаження, українські традиції, бойовий звичай, сутичка, захист України, тренерська практика, учень, вчитель, педагогіка, психологія, теорія і методика виховання.

Актуальність наукового дослідження. Бойовий хортинг був розроблений як продовження природних рефлексів тіла. Ці природні реакції тіла були надалі детально вивчені, проаналізовані, відточені і пристосовані до ефективного застосування працівника української поліції в конкретних ситуаціях професійної діяльності [1–12; 18–30].

Принципами тренування в бойовому хортингу є: перехід від простого до складного, від базових технік до більш складних варіацій, від окремих прийомів до серійної роботи, від базових технік до імпровізацій залежно від динаміки розгортання ситуації. Захисти і контратаки за найкоротшими траєкторіями, що прицільно виконуються з будь-якої початкової позиції, узгоджуються з безпекою і максимально зручним положенням для виконання. При виконанні службових обов'язків, працівники силових структур держави навчаються: реагувати правильно, відповідно до обставин, що склалися, уважно порівнюючи природу протидії зі ступенем сили проведеної атаки (з метою уникнути непотрібних травм); завдавати удари по вразливих частинах тіла, щоб перемогти супротивника; використовувати для самозахисту і контратаки будь-які предмети, які виявляться під рукою під час нападу; уникати травм, уважно продумувати ризик, пов'язаний з виконанням конкретних рухів старатися уникнути небезпеки кожного разу коли це можливо [13].

Виклад основного матеріалу. В бойовому хортингу особливо підкреслюється використання оборонної техніки, де немає правил і технічних обмежень, це не спорт, а система самозахисту.

Основними спортивно-тренувальними вимогами до працівника поліції, який має офіційний ступінь з бойового хортингу є:

1. Не отримати ушкоджень. Це означає добиватися високого рівня в професіоналізмі самозахисту. Якщо ж ви отримали травму, ви повинні знати як зустріти атаку (захват, кидок, удар рукою, ногою тощо) і зробити правильну дію, відновити позицію, перебуваючи у знову прийнятому стійкому положенні і стані.

2. Бути скромним. Не хваліться своїми вміннями і уникайте непотрібних конфліктів. Приборкайте свій егоїзм і контролюйте свою свідомість, щоб вони не підвели вас під час реальної конфронтації. Будьте готові вислухати критику і настанови від інших.

3. Діяти правильно. Робіть правильні речі в правильний час і в правильному місці. Від вашого фізичного і психічного стану залежить ваша можливість вистояти у конфронтації. Використовуйте усі можливості і всі переваги елементів і умов, що виявила ситуація, в якій ви знаходитесь з метою ефективно діяти в цьому положенні.

4. Стати настільки вмілим, щоб не було необхідним вбивати. Підготовленому бійцеві за методиками бойового хортингу немає необхідності заподіювати непотрібну шкоду його супротивнику, так як він здатний закінчити конфлікт швидко і ефективно [14–17]. Виховуйте повагу до оточуючих людей, проявляючи її навіть в екстремальних ситуаціях.

З іншого боку не забувайте, якщо хтось прийде, щоб убити вас – убийте його першим. Це відноситься до безкомпромісних ситуацій, коли стоїть питання про загрозу життя.

Також дуже важливо відточити здатність визначати ступінь жорсткості можливих атак. Особливо це важливо при навчанні молодих поліцейських, котрих необхідно спочатку навчати самоконтролю та уникненню проявам насильства, але, в той же час розвиваючи їх здатності ефективно захищати себе. Цей підхід означає: спочатку спробуйте уникнути конфронтації, але якщо ви зазнали нападу, відповідайте з адекватним рівнем сили, достатнім для нейтралізації загрози та уникнення небезпеки.

Що таке самозахист? Після довгого робочого дня ви проходите через вулицю до вашого будинку. Як тільки ви відкриваєте двері, хтось підходить до вас ззаду і приставляє ніж до вашого горла. Ви реагуєте миттєво і агресивно, захищаючи себе, контролюєте зброю і нейтралізуєте нападника. Це самозахист в бойовому хортингу.

Самозахист – основа бойового хортингу. Його різноманітні техніки були розроблені, щоб дозволити працівникові української поліції захистити себе та оточуючих від ворожих агресивних посягань, уникнути отримання травм, подолати атаки і нейтралізувати нападників. Прийоми самозахисту в бойовому хортингу включають захист від широкого спектру незброєних, але дуже небезпечних атак, таких як удари руками і ногами, задушення, захвати та утиски голови, тулубу, кінцівок тощо. До них також належать небезпечні для життя ситуації, коли агресор озброєний палицею, ножем, пістолетом або навіть ручною гранатою.

На самому початку розвитку бойового хортингу інструктори зіткнулися з необхідністю навчати ефективно і швидко певну кількість працівників поліції, які мають абсолютно різний рівень фізичної підготовки – від вчорашніх випускників спеціалізованих спортивних шкіл, які знаходяться в прекрасній фізичній формі, до абсолютно неспортивних сорокарічних резервістів. Як результат, техніки самозахисту в бойовому хортингу можуть успішно застосовуватися чоловіками і жінками, незалежно від їх різних фізичних даних, здібностей, сили і віку. Прийоми самозахисту в бойовому хортингу будуються на простих і природних рухах, які вкрай ефективні і легкі у вивченні [31–43]. Працівники поліції навчаються застосуванню цих принципів і прийомів у різних ситуаціях, діючи в темряві, в положенні сидячи або лежачи, в інших ускладнених ситуаціях, коли вони повинні захистити себе, незважаючи на те, що їх можливість рухатися сильно обмежена.

Що таке рукопашна сутичка? Хтось протистоїть вам. Він штовхає вас обома руками. До тих пір, поки не буде виконано наступного руху, ніхто з вас не має переваги. Ймовірно буде далі шквал атак із застосуванням ударів руками і ногами і відповідними захистами і рухами тіла. Тепер ви повністю втягнуті у реальне бойове протистояння. Рукопашна сутичка у бойовому хортингу відноситься до більш витонченої фази, в якій працівники поліції навчаються тому, як швидко і ефективно нейтралізувати супротивника. У цій частині системи розглядаються елементи, пов'язані з проведенням двобою: атаки, захисти, правильний розрахунок і вибір часу, фінти, тактика, розвиток здатності передбачення нападу, а також деякі необхідні психологічні та ментальні прийоми, що дозволяють вистояти і вижити у небезпечних ситуаціях подібних конфронтацій. Навіть найпростіший епізод самозахисту, в якому ви застосували конкретний прийом захисту від конкретної атаки, може легко розвинутися у повномасштабну сутичку. Наприклад, якщо після проведення вами захисту і контратаки нападник не переможений і продовжує атакувати вас, ви виявите себе залученим у справжній двобій.

Система градації в бойовому хортингу. Система градації в бойовому хортингу умовно розділена на три категорії: Учень, Випускник, Інструктор.

Учні школи бойового хортингу Це студенти спеціалізованих навчальних закладів, учні секцій і спортивних клубів бойовому хортингу. Тренувальна форма учнів – хортівка зі щільної тканини (куртка і брюки). Їх нашивки визначають рівень підготовки (наприклад: 1, 2, 3, 4, 5, 6 ранк бойового хортингу).

Випускники школи бойового хортингу. В основному це усі працівники поліції, які пройшли відповідні курси і мають сертифікат випускника школи бойовому хортингу. Однак, це можуть бути і студенти навчальних закладів високого рівня, які не мають сертифіката інструктора і які поки що не можуть носити тренувальну форму інструкторів. Їх нашивки на хортівці представляють рівень їх підготовки (наприклад: випускник першого рівня підготовки – 7, 8, 9 ранг бойового хортингу).

Інструктори з бойового хортингу. Це інструктори вищого рівня підготовки. Як правило, вони спеціалізуються в інших областях, таких як підготовка поліції, спеціальних і військових підрозділів. Тренувальна форма інструкторів має емблеми і обробку (написи, смужки на формі та логотипи). Їх нашивки на формі представляють рівень їх підготовки (наприклад: Інструктор 1, 2 інструкторського ранку бойового хортингу, майстер з бойового хортингу, майстер з бойового хортингу міжнародного класу).

Принципи тренування в бойовому хортингу. У цьому розділі ми детально розглянемо специфічні принципи, що лежать в основі тренувань і застосування технік бойового хортингу, для досягнення найкращих результатів у самозахисті.

Дії з незручних положень. У бойовому хортингу безліч технік виконується з положень, коли ви займаєте позицію менш вигідну, ніж ваш супротивник. Наприклад, у разі звільнення від захвату працівник поліції повинен почати оборонятися з положення, коли він піддається сильному захвату, тобто, перебуваючи у небезпечній ситуації, при якій дії поліцейського обмежені [44–53]. Якщо ви захищаєтеся від специфічної атаки, передбачається, що ваші дії повинні проводитися, коли атака вже почалася і вона дійсно спрямована на вас і справді загрожує вашій безпеці та життю. У реальності ви можете бути в змозі зреагувати раніше, якщо ви побачили початок атаки або передчували її заздалегідь. Оскільки це не завжди відбувається, ми адресуємо техніки, що розглядаються в методиці бойового хортингу, для ситуацій, при яких необхідно нейтралізувати і саму атаку, і агресора, коли працівник поліції реагує, будучи в різних ступенях готовності. Техніка захисту повинна бути ефективною, раціональною і швидкою. Тому, як тільки ви зробили захисну дію, ви повинні якомога швидше контратакувати або негайно залишити місце інциденту. Пам'ятайте, що в той час як захисну дію може бути успішно виконано проти специфічних атак (захищаючи вас від безпосередньої загрози), захист сам по собі в більшості випадків повністю не усуває небезпеку загрози.

Саме тому, в бойовому хортингу така велика увага приділяється застосуванню ефективних і агресивних контратак (менш жорстких – коли це потрібно) або контрольованому відходу з місця події. Ці дії проводяться одночасно з первісним захистом або відразу негайно після нього. Комбінація захисту і контратаки допомагає усунути загрозу повністю. Концепція одночасного проведення захисних дій і контратаки є основним принципом більшості технік бойового хортингу. Інший принцип, який застосовується в багатьох техніках бойового хортингу полягає у запобіганні подальших дій агресора його зброєю, утруднюючи його можливість скористатися зброєю ще раз або бути з нею ще більш вільним у виборі атак [54–63]. Працівнику поліції також слід намагатися перешкодити рухам супротивника, намагаючись роззброїти його, зупиняючи його додатковими швидкісними захватами, ударами рук і ніг або розміщуючи (в незручному положенні) об'єкт, який він міг би використовувати проти поліцейського в якості зброї.

Практика різних варіацій. Коли ми займаємося відпрацюванням техніки, що мають відношення до захисту, звільнення від захватів, контратак, тренування має починатися з відпрацювання певних, найбільш ефективних прийомів. Це називається відпрацюванням «точних» технік (коронних прийомів для конкретних ситуацій). Спочатку учень повинен розібрати той чи інший прийом за елементами, а також усвідомити принципи, що лежать у його основі. Після цього можливе відпрацювання цих дій у різних умовах шляхом проведення захисту від простих до складніших ситуацій на підставі базових атак.

Такі тренування можуть проходити, коли ви знаходитесь усередині уявної сфери і, таким чином, можете бути піддані атакам з будь-якого боку, під будь-яким кутом, з будь-якої

відстані, з будь-якої позиції. Це називається тренуванням за «вільним вибором». Так, наприклад, ви можете застосовувати певні захисні техніки проти специфічних атак і в той же час виконувати правильний захист і контратаку. Після цього ви можете виконувати ті ж захисти від тих же або схожих атак, але таких, що проводяться під іншими кутами і на іншому рівні. Зрештою ви зможете виконувати захисти від тих же або схожих атак, але вже в ускладнених умовах: під час руху, коли ваші дії обмежені; коли ви стоїте спиною до стіни, або перед столом; коли ви виконуете прийом, перебуваючи в положенні сидячи або лежачи тощо. Всі наведені захисти повинні виконуватися проти специфічних атак, що направляються під різними кутами, з різною швидкістю, ритмом. При цьому необхідно дбати про те, щоб кожний захист супроводжувався контратакою, яка виконується якомога швидше.

Оскільки не існує двох людей, дії яких були б абсолютно ідентичні (навіть одна і та ж людина може по-різному зреагувати в одній і тій же ситуації), рекомендується проводити тренування з різними партнерами, які мають різні вагові, швидкісні та інші характеристики. Це набагато краще, ніж звикнути тільки до одного партнера. Підсумковою навичкою у такого роду тренуваннях буде здатність захищатися проти двох або більше нападників. Зазначені вище принципи бойового хортингу охоплюють широкий спектр прийомів: деякі з них точно визначені, деякі мають різновиди. Як тільки ви будете в змозі розпізнати базові принципи, на яких ґрунтується специфічна техніка самозахисту, ви зможете поліпшити розуміння цих принципів, а також почнете усвідомлювати інші техніки бойового хортингу, засновані на тих же або схожих принципах. Це ті дійсно цінні відмінні риси, які повністю розкривають пропоновану всебічну систему тренувань у бойовому хортингу: здатність регулювати розумові процеси для прийняття рішень; практика вирішення нових проблем, так само як розуміння того, як діяти у випадках з варіаціями відомих проблем щодо самозахисту свого життя і здоров'я.

Основи тренування. Перш за все, вам слід з підвищеною увагою прочитати методичну літературу з бойового хортингу від початку до кінця і переконатися, що ви повністю зрозуміли основні положення цієї системи, принципи техніки безпеки на тренуваннях перед тим, як почнете фізично виконувати будь-які дії. Звичайно ж, ви повинні тренуватися тільки під безпосереднім керівництвом кваліфікованого, належним чином сертифікованого інструктора з бойового хортингу. Ми рекомендуємо вам обережно вивчати варіації техніки прийомів разом із лежачими в їх основі принципами, і шукати спільне між ними. Саме ці принципи дозволять перетворити набір фізичних вправ у єдину, логічну і придатну систему, що може бути застосована у разі реальної небезпеки, в яку ви можете потрапити.

Деякі розділи також містять пояснення і рекомендації про те, як діяти, правильно вирішуючи тактичні завдання в різних ускладнених ситуаціях. Це надає можливість діяти, захищаючись від різних атак. Рівень майстерності спеціаліста з єдиноборства визначається його здатністю використовувати мінімальні витрати для досягнення максимального результату. Іноді, також можливо здобути перемогу над супротивником психологічно, зовсім уникнувши фізичного контакту. Протівник у цьому випадку поступається ще перед тим, як сутичка почалася [64–75]. Коли нападник (партнер) озброєний палицею, ножом або пістолетом, то рекомендується починати відпрацювання технік у тому порядку, як вони представлені в літературі з бойового хортингу, але також можливо тренувати їх у будь-якій іншій логічній послідовності, що буде зручною для вас. Існують і додаткові методики, але й перерахованих вище більш ніж достатньо для тривалих тренувань. Вам слід пам'ятати, що головне це – практика. Але, тренуючись, робіть це творчо, інтелігентно, так, щоб забезпечити справжній розвиток і зростання.

Ментальне тренування (психологічна підготовка). Ми підійшли до тієї проблеми, як підготувати людину до дій в умовах загрози життю. Очевидно, що учні не можуть бути вбиті або серйозно травмовані, а потім якимось чином повернуті у попередній стан до отримання пошкоджень для того, щоб повторити прийом і виправити всі помилки. Справжнє завдання бойового хортингу полягає в тому, щоб відтворити на заняттях такі наближені до бойових умов ситуації, щоб занурити учнів у стресову обстановку максимально схожу з можливою

реальною ситуацією, але, при цьому не піддаючи їхнє життя небезпеці, як це було б насправді.

Документально підтверджено, що є спортсмени, які досягають кращих результатів на тренуваннях, ніж на змаганнях. Це відбувається тому, що, перебуваючи у ситуації психологічного стресу і тиску, вони часто втрачають неабияку частку своїх фізичних і душевних ресурсів. Вони виявляються не в змозі повністю зосередитися на виконанні рухів і, таким чином, втрачають енергію і не можуть показати найкращий результат. Психологи і спеціальні тренери допомагають таким спортсменам краще справлятися зі стресом і вселяють у них почуття впевненості. Ясно, що саме наші власні ментальні ресурси роблять нас в змозі ефективно і належним чином функціонувати у повсякденному житті. Ми маємо вміння у кожному випадку успішно справлятися зі своїми емоціями та почуттями і, по можливості, уникати будь-яких конфліктів. Ми також повинні брати уроки з кожного конфлікту, що стався. Таким чином, інцидент допоможе нам усвідомити сили, які діють проти нас, і зміцнить наші психологічні та ментальні здібності.

У кінцевому рахунку, тренування в ситуаціях загрози життю без отримання травм можуть бути досягнуті тільки разом з включенням психологічної підготовки у весь тренувальний режим. Це шлях, який дозволить працівнику поліції розвинути у собі необхідні психологічні якості. Дуже важливо практикувати і використовувати ці види психологічної підготовки, поєднуючи її з фізичними, технічними і тактичними тренуваннями. Відомо, що людське тіло реагує на образи, створені у свідомості й підсвідомості таким же чином, як воно реагує на образи і відчуття, що надходять із зовні. Ми можемо використовувати цей факт для збільшення наших здібностей протистояти небезпеці. Не існує фундаментальної різниці в наших реакціях між образом, що виникає у результаті власної внутрішньої стимуляції, і тим, що з'являється із зовні. Близький зв'язок, існуючий між уявною картиною і психологічним станом, пояснює необхідність ментального тренування. Попросту кажучи, підсвідоме, яке є джерелом почуттів, що заважають психічним і фізичним можливостям працівника поліції під час конфронтації, можна тренувати в той час, коли візуалізується або уявляється певний інцидент, що відбувається з нами.

Використовуючи цей метод, ви працюєте тільки з вашою уявою, вибираючи зручний час, коли ви можете відчути себе абсолютно розслабленим. Уявляючи загрозу і представляючи відповідні тактичні і технічні дії, ваші нерви і м'язи з набагато більшою ймовірністю зреагують належним чином і в ситуації реальної загрози, не поступаючись стресовому втручанням. Психологічне тренування дозволяє техніці бойового хортингу стати вашою другою натурою [76–91]. При цьому техніка і тактика прийомів самозахисту, виконувані під тиском атаки, які ви вивчали, програючи подумки, будуть виконуватися рішуче, не замислюючись і при безпосередньому фізичному контакті. Психологічне тренування також познайомить вас з тим, як розгортається реальна життєва ситуація відкритої загрози, як вона виглядає і що при цьому відчувається, таким чином розкриваючи механізми впливу стресу і феномен шоку, яким ви насправді можете піддатися у разі реальної загрози в життєвій ситуації.

Є два можливих методи візуалізації інциденту. Перший: ви уявляєте все, що відбувається як на сцені театру, де фігури (включаючи вас самого) здійснюють дії прямо перед вами. Другий: представляючи, що ви є безпосереднім активним учасником подій, дійте всередині інциденту. Другий спосіб є більш переважним, оскільки краще моделює відчуття захистів, що виникають зазвичай під час небезпечного протистояння.

Перевірка фізичного стану. Перевірка фізичного стану повинна проводитися і для учнів, і для інструкторів для того, щоб виявляти ризик наявності будь-яких фізичних відхилень. Учні та інструктор повинні бути достатньо готові до того типу енергійної активності і специфічних навантажень, зазвичай одержуваних на тренуваннях з бойового хортингу. Тим не менш, навіть особи з різними фізичними вадами (переважно в легких формах) можуть займатися бойовим хортингом, але обов'язково під спеціальним наглядом і необхідним медичним контролем, і при цьому досягти вражаючих результатів.

Перед тим, як почати будь-які заняття з бойового хортингу, ви завжди повинні отримати медичний дозвіл. Фахівці, які проводять обстеження, повинні усвідомлювати, що ви збираєтеся брати участь у заняттях, що припускають високий рівень фізичного контакту і високе функціональне навантаження [92–99]. Так само слід зазначити, що той, хто буде вивчати матеріал за допомогою друкованих матеріалів або відео з бойового хортингу, має бути особливо обережним під час занять поодиночі або з партнером, оскільки ці заняття проходять без опіки досвідченого сертифікованого інструктора.

Висновки. Таким чином, техніка і тактика самозахисту є важливою частиною системи бойового хортингу. Принципи бойового хортингу набагато більше, ніж просто безладна колекція корисних прийомів. Кожен з прийомів самозахисту може бути вибраний і проаналізований з методичної точки зору. Знаючи, розуміючи і застосовуючи ці принципи, ви зможете реагувати з правильними відповідними діями на інцидент, в якому ви опинилися, і діяти більш доцільно в реальних ситуаціях. Тренуючись згідно з цими принципами, практикуючись у діях проти варіацій атак і навчаючись критично оцінювати небезпеку та вибирати вирішення проблем, ви, безсумнівно, підготуєте себе до того, щоб діяти більш ефективно в ситуаціях реальної насильницької конфронтації.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці програм з бойового хортингу виховного спрямування з метою поліпшення навчально-методичного забезпечення тренувального і виховного процесу для школярів 1–4, 5–9, 10–11 класів, а також студентів закладів вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
2. Бойовий хортинг – національний вид спорту і школа підготовки українського воїна / І. Суліма, Е. Єрмоєнко, К. Кукушкін, С. Полторацький // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 71–82.
3. Бойовий хортинг – система національно-патріотичного виховання дітей та молоді / О. Бухтіяров, Е. Єрмоєнко, О. Буток, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 61–70.
4. Бойовий хортинг – фундаментальний осередок воїнських традицій української землі / С. Параниця, Е. Єрмоєнко, Г. Коломоєць, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 105–115.
5. Бойовий хортинг у впровадженні науково-методичної літератури з рекреації, фізичної реабілітації і художніх творів спортсменами підліткового та студентського віку / С. Бадьора, Е. Єрмоєнко, М. Тимчик, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць. – 2018. – Вип. 9. – С. 190–199.
6. Бойовий хортинг у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко, Ю. В. Черпак, І. В. Суліма // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 544–553.
7. Бойовий хортинг у комплексі функціональної та професійної підготовки курсантів до служби в правоохоронних органах / В. А. Гришук, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Чмелюк, В. Р. Біла, О. А. Бухтіяров // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 14–28.
8. Бойовий хортинг у методиці вдосконалення силових якостей спортсменів різного віку / А. Литвиненко, Е. Єрмоєнко, О. Остапенко, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 214–222.
9. Бойовий хортинг у програмі навчання і професійно-прикладної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей закладів вищої освіти України / В. Біла, Е. Єрмоєнко, В. Гришук, О. Бухтіяров // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 6–19.
10. Бойовий хортинг у системі підготовки співробітників правоохоронних органів до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операцій об'єднаних сил / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла, В. В. Бондарчук, С. П. Бобік // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 513–527.
11. Бойовий хортинг у системі фізичного виховання студентів і курсантів / Е. Єрмоєнко, В. Чмелюк, В. Біла, В. Гришук // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 52–60.
12. Бойовий хортинг у системі фізичного виховання студентів і курсантів / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла, В. А. Гришук, О. А. Бухтіяров // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 72–95.

13. Бойовий хортинг як засіб виховання справедливості в молодших школярів у процесі гурткових занять / С. Болтівець, Е. Єрьоменко, О. Остряньська, В. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 148–160.

14. Бойовий хортинг як засіб військово-прикладної та фізичної підготовки особового складу підрозділів з протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / Е. А. Єрьоменко, С. С. Полторацький, І. В. Суліма, О. І. Марченко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 43–58.

15. Бойовий хортинг як засіб фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів / О. Буток, Е. Єрьоменко, С. Болтівець, В. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 220–231.

16. Бойовий хортинг як засіб формування в школярів фізичних здібностей як основи тверезого способу життя в майбутній життєдіяльності / О. Остапенко, М. Зубалій, Е. Єрьоменко, М. Тимчик // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 166–172.

17. Бойовий хортинг як система морально-етичного виховання особистості / Т. Федорченко, Е. Єрьоменко, І. Суліма, С. Полторацький // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 42–51.

18. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрьоменко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.

19. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Гришук, Е. А. Єрьоменко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.

20. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної, функціональної підготовки студентів, курсантів і слухачів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / В. Л. Гришук, Е. А. Єрьоменко // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 537–544.

21. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.

22. Єрьоменко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрьоменко, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.

23. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрьоменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.

24. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 28–40.

25. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.

26. Єрьоменко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.

27. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрьоменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.

28. Єрьоменко Е. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.

29. Єрьоменко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрьоменко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт». – 2019. – Вип. 10 (118). – С. 49–56.

30. Єрьоменко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

31. Єрьоменко Е. А. Виховний потенціал бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрьоменко ; Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 360 с.

32. Єрмоєнко Е. А. Виховний потенціал та філософська основа бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 147–157.
33. Єрмоєнко Е. А. Військово-патріотичне виховання старшокласників засобами бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // К. : Паливода А. В., 2020. – 1110 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіт», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
35. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
36. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
37. Єрмоєнко Е. А. Кваліфікаційна система бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 155 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфе., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
39. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К.: ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
40. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
41. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
42. Єрмоєнко Е. А. Методика викладання бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 890 с.
43. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма з бойового хортингу для позашкільних навчальних закладів : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ун-т ДФС України, [та ін.]. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2020. – 521 с.
44. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом [Електронний ресурс] / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт /» – 2020. – Вип. 3(123). – С.47–56. – Режим доступу : [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3\(123\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09)
45. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
46. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
47. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.
48. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.
49. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.

50. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.
51. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.
52. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.
53. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.
54. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.
55. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
56. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
57. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.
58. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
59. Методика викладання бойового хортингу для студентів та курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / Е. Єрмоєнко, В. Чмелюк, В. Гришук, С. Бадьора. // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 196–219.
60. Остряньська О. Бойовий хортинг у впровадженні творчих здобутків передового регіонального педагогічного досвіду формування у старших дошкільників соціально-комунікативних умінь у театралізованій діяльності з використанням хортинг-ляльок / О. Остряньська, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 173–186.
61. Петрович Ж. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у школярів і студентів / Ж. Петрович, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 34–45.
62. Петрович Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрович, Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Мін-во молоді та спорту України, Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання. – К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.
63. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
64. Психологічні та соціальні основи виховання особистості у системі бойового хортингу / Н. Зубалій, М. Зубалій, Е. Єрмоєнко, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 122–129.
65. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
66. Силова підготовка школярів 14-17 років на уроках фізичної культури з елементами бойового хортингу / Е. Єрмоєнко, С. Болтівець, І. Суліма, В. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 158–165.
67. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.
68. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.
69. Badiora, S. M., Yeromenko, E. A., Tymchuk, M. V., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng u vprovadzheni naukovo-metodychnoi literatury z rekreatsii i fizychnoi reabilitatsii sportsmeniv pidlitkovoho ta studentskoho viku* [Combat horting in the introduction of scientific and methodological literature on recreation and physical rehabilitation by adolescent and student athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 190–199). Kyiv: Palyvoda A. V.
70. Boltivets, S. I., Yeromenko, E. A., Ostrianska, O. A., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng yak zasib vykhovannia spravedlyvosti v molodshykh shkoliariv u protsesi hurtkovykh zaniat* [Combat horting as a means of educating justice in junior high school students in the process of group classes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 148–160). Kyiv: Palyvoda A. V.

71. Bukhtiyarov, O. A., Yeromenko, E. A., Butok, O. V., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng – systema natsionalno-patriotichnoho vykhovannia ditey ta molodi* [Combat horting is a system of national-patriotic education of children and youth]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu: Issue 9* (pp. 61–70). Kyiv: Palyvoda A. V.
72. Chmeliuk, V. V., Yeromenko, E. A., Bondarchuk, V. V. (2020). *Boyovyi khortyng u pidrozdilakh derzhavnoi mytnoi sluzhby dlia pidgotovky spivrobotnykiv do protydii nezakonnomu peremishchenniu tovariv u rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl na skhodi Ukrainy* [Combat horting in the units of the State Customs Service to prepare employees to combat the illegal movement of goods in the areas of the Joint Forces Operation in eastern Ukraine]. *Protydiya Nezakonnomu peremishchenniu tovariv v rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl : tezy dop. nauk.-prakt. seminaru* (15 travnia 2020 roku). Irpin. Universytet DFS Ukrainy. P. 7–25.
73. Ivashkovskiy, V. V., Yeromenko, E. A. (2017). *Psykhomotoryka ta psykho-fiziologichni osoblyvosti pidgotovky sportsmeniv boyovogo khortyngu* [Psychomotor skills and psycho-physiological features of training of combat horting athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu. Issue 8* (pp. 130–138). Kyiv: Palyvoda A. V.
74. Gryshchuk, V. L., Yeromenko, E. A., Bukhtiyarov, O. A. (2020). *Boyovyi khortyng yak zasib profesiyno-prykladnoi pidgotovky pravookhorontsiv do vykonannia sluzhbovo-boyovykh zavdan z protydii kontrabandi u rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl* [Combat horting as a means of professional and applied training of law enforcement officers to perform combat missions to combat smuggling in the areas of the Joint Forces Operation]. *Protydiya Nezakonnomu peremishchenniu tovariv v rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl : tezy dop. nauk.-prakt. seminaru* (15 travnia 2020 roku). Irpin. Universytet DFS Ukrainy. P. 59–73.
75. Lytvynenko, A. M., Yeromenko, E. A., Ostapenko, O. I., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng u metodytsi vdoskonalennia sylovykh yakosti sportsmeniv riznoho viku* [Combat horting in the method of improving the strength of athletes of different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu. Issue 9* (pp. 214–222). Kyiv: Palyvoda A. V.
76. Yeromenko, E. A. (2020). *Boyovyi khortyng – profesiyno-prykladnyi vyd sportu pravookhoronnykh organiv Ukrainy : monografia* [Combat horting is a professionally applied sport of law enforcement agencies of Ukraine: monograph]. Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 203 p.
77. Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib optymizatsii funktsionalnoi pidgotovky studentiv i kursantiv spetsializovanykh zakladiv vyschoi osvity ta spivrobotnykiv pravookhoronnykh organiv* [Combat horting as a means of optimizing the functional training of students and cadets of specialized higher education institutions and law enforcement officers]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu. Issue 8* (pp. 19–33).
78. Yeromenko, E. A. (2020). *Boyovyi khortyng yak zasib profesiyno-psykholohichnoi pidgotovky spivrobotnykiv pravookhoronnykh organiv Ukrainy : monografia* [Combat horting as a means of professional and psychological training of law enforcement officers of Ukraine: monograph]. Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 138 p.
79. Yeromenko, E. A. (2019). *Vykhovannia fizychnoi kultury ta osnov zdorovya studentiv u protsesi zanyat boyovym khortyngom* [Education of physical culture and basics of students' health in the process of combat horting] *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Seris No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works.* – K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University. – Issue. 10 (118) 19. P. 49–56.
80. Yeromenko, E. A., Kukushkin, K. M. (2020). *Viyskovo-patriotichne vykhovannia starshoklasnykiv zasobamy boyovogo khortyngu : monografia* [Military-patriotic education of high school students by means of combat horting: monograph]. K. : Palyvoda A. V., 2020. 1110 p.
81. Yeromenko, E. A. (2017). *Vsesvitnie ukrainske zemliatstvo ta diaspora u spryianni rozvytku boyovogo khortyngu* [World Ukrainian fellowship and diaspora in promoting the development of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu. Issue 8* (pp. 56–79).
82. Yeromenko, E. A. (2019). *Znachymist tsinnosti fizychnoi kultury ta osnov zdorovya dlya studentiv i kursantiv, yaki zaymayutsya boyovym khortyngom* [Importance of values of physical culture and bases of health for students and cadets who are engaged in combat horting]. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Seris No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works.* – K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University. – Issue. 11 (119) 1. P. 71–79.
83. Yeromenko, E. A. (2020). *Kvalifikatsiyna systema boyovoho khortynhu : monografia* [Qualification system of combat horting: monograph]. Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 155 p.
84. Yeromenko, E. A. (2020). *Kompleksne vykorystannia potentsialu boyovoho khortynhu dlia zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy v umovakh zovnishnioyi agresii* [Comprehensive use of the potential of combat horting to ensure the national security of Ukraine in the face of external aggression]. *Aktualni problemy zabezpechennia natsionalnoi bezpeky ta sproshchennia protsedur mizhnarodnoi torhivli : zb. tez IV nauk.-prakt. internet-konf. (m. Irpin – m. Khmelnytskyi, 25-31 travnia 2020 r.)*. Khmelnytskyi: Naukovo-doslidnyi tsentr mytnoi spravy, 2020. P. 18–23.
85. Yeromenko, E. A. (2020). *Kontseptsia rozvytku boyovoho khortynhu v systemi osvity Ukrainy : monografia* [The concept of combat horting development in the education system of Ukraine: monograph]. Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, Nats. federatsia boyovogo khortyngu Ukrainy. – K. : GS «NFBKHU», 2020. – 122 p.

86. Yeromenko, E. A. (2020). *Navchalna prohrama z boyovoho khortynhu dlya pozashkilnykh navchalnykh zakladiv : monografia* [Curriculum on combat horting for out-of-school educational institutions: monograph]. Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, [ta in.]. – K. : Palyvoda A. V., 2020. – 521 p.
87. Yeromenko, E. A. (2020). *Navchalna prohrama z boyovoho khortynhu dlya uchniv 1–11 klasiv zakladiv zagalnoi serednyoi osvity* [Combat horting curriculum for students of grades 1–11 of general secondary education institutions]: training manual.– Kyiv: Palyvoda A. V.. p. 280.
88. Yeromenko, E. (2020). *Naukove obhruntuvannia psykholoho-pedahohichnykh umov vykhovannia fizychnoi kultury ta osnov zdorovya studentiv u protsesi zanyat boyovym khortynhom* [Scientific substantiation of the psychological and pedagogical conditions of education of physical culture and fundamentals of students' health in the process of combat horting]. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (physical Culture and Sports)*, (3(123), 47-56. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3\(123\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09).
89. Yeromenko, E. A. (2020). *Osoblyvosti fizychnoi i psykhologichnoi pidgotovky ta formuvannia profesiynykh yakosti kursantiv i pratsivnykiv pravoohoronnykh organiv zasobamy boyovoho khortynhu* [Features of physical and psychological training and formation of professional qualities of cadets and law enforcement officers by means of combat horting]. *Protydiya Nezakonnomu peremischenniu tovariv v rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl : tezy dop. nauk.-prakt. seminaru (15 travnia 2020 roku)*. Irpin. Universytet DFS Ukrainy. P. 39–42.
90. Ostapenko, O. I., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Tymchyk, M. V. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib formuvannia v shkoliariv fizychnykh zdibnostei yak osnovy tverezogo sposobu zhyttia v maybutniy zhyttediyalnosti* [Combat horting as a means of forming physical abilities in schoolchildren as the basis of a sober lifestyle in future life]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 166–172). Kyiv: Palyvoda A. V.
91. Ostrianska, O. A., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng u vprovadzhenni tvorchykh zdobutkiv peredovogo regionalnogo pedagogichnogo dosvidu formuvannia u starshykh doshkilnykiv sotsialno-komunikatyvnykh umin u teatralizovaniy diyalnosti z vykorystanniam khortyng-lialioik* [Combat horting in the implementation of creative achievements of advanced regional pedagogical experience in the formation of senior preschoolers' social and communicative skills in theatrical activities with the use of horting puppets]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 173–186). Kyiv: Palyvoda A. V.
92. Paranytsia, S. P., Yeromenko, E. A., Kolomojets, H. A., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng – fundamentalnyi oseredok voinskykh tradytsiy ukrainskoi zemli* [Combat horting is a fundamental center of military traditions of the Ukrainian land]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 9 (pp. 102–111). Kyiv: Palyvoda A. V.
93. Petrochko, Zh. V., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib vykhovannia patriotyzmu u shkoliariv i studentiv* [Combat horting as a means of educating patriotism in schoolchildren and students]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 8 (pp. 34–45). Kyiv: Palyvoda A. V.
94. Petrochko, Zh. V. & Yeromenko, E. A. (2016). *Khortynh – shkola syly i tchesti yunoho ukrainsia* [Horting is the school of power and honor of young Ukrainian]. Kyiv: Palyvoda A. V.
95. Prysiazhniuk, S. I., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta problema aktyvnogo vidpochynku sportsmeniv u rizni vikovi periody* [Combat horting and the problem of active recreation of athletes at different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 206–218). Kyiv: Palyvoda A. V.
96. Sychov, S. O., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta osoblyvosti optymizatsii upravlinnia atletychnym trenuvanniam u protsesi sportyvnoi diyalnosti* [Combat horting and features of optimization of athletic training management in the process of sports activity]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 219–225). Kyiv: Palyvoda A. V.
97. Zubaliy, N. P., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Yeromenko, V. E. (2017). *Psykhologichni ta sotsialni osnovy vykhovannia osobystosti u systemi boyovoho khortyngu* [Psychological and social bases of personality education in the system of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*. Issue 8 (pp. 122–129). Kyiv: Palyvoda A. V.
98. Bila, V. R., Yeromenko, E. A., Gryshchuk, V. L., Bukhtiyarov, O. A. (2019). *Boyovyi khortyng u program navchannia i profesiyno-prukladnoi pidgotovky kursantiv pravoohoronnykh spetsialnosti zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy* [Combat horting in the program of training and professional and applied training of cadets of law enforcement specialties of higher education institutions of Ukraine]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 11 (pp. 6–19). Kyiv: Palyvoda A. V.
99. Chmeliuk, V. V., Yeromenko, E. A., Bila, V. R., Bondarchuk, V. V., Bobik, S. P. (2020). *Boyovyi khortyng u systemi pidgotovky spivrobotnykiv pravoohoronnykh orhaniv do protydii nezakonnomu peremishchenniu tovariv u rayonakh zdiysnennia Operatsii obyednanykh syl* [Combat horting in the system of training law enforcement officers to combat the illegal movement of goods in the areas of the joint forces operation] / Shliakhy udoskonalennia profesiynykh kompetentnosti fakhivtsiv v umovakh syohodennia : mater. mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf. 28-29 travnia 2020 r. / Min-vo osvity i nauky Ukrainy, Derzh. nauk. ustanova «Instytut modernizatsii zmistu osvity», [ta in.]. – Kyiv. – P. 513–527.

Yeromenko Eduard

Self-defense as the basis of combat horting

***Abstract.** This scientific article defines the basic principles of the national professional-applied sport of Ukraine of combat horting, substantiates the factors of education of the personality of combat horting athletes of different age groups, social status, abilities and sports achievements. On the basis of educational principles the list of the values of the person brought up in the course of employment is given. The state of spiritual culture and morals of society, both in the world and in Ukraine, also affects the process of education of athletes, the results of their physical and psychological training. Education of students in the system of combat horting is carried out in the context of civic and universal culture, covers the entire training and educational process, is based on the freedom to choose the purpose of life and combines the interests of the individual, society and state. The guidelines provide for the involvement of combat horting athletes in various forms of creative and socially useful activities, in particular: cognitive, health, labor, artistic and aesthetic, sports, propaganda, games, cultural, recreational, environmental, organized during leisure hours, ie in extracurricular activities. The purpose of the main guidelines of education in combat horting is to create a holistic model of the educational system based on civic and universal values as a guide for designing models of educational systems in educational institutions of Ukraine. The basic principles of combat horting as a means of educating the individual in the process of systematic training sessions are substantiated.*

***Key words:** combat horting, basic principles, educational potential, philosophical basis, training, competitions, education of personality, physical training, physical education, human health, combat culture, bases of trainings, physical activity, Ukrainian traditions, fighting custom, fight, defense of Ukraine, coaching practice, student, teacher, pedagogy, psychology, theory and methods of education.*

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СПІВРОБІТНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

**Боднарчук О. Г.,
Єрьюменко Е. А.,
Біла В. Р.**

Університет ДФС України, м. Ірпінь

Актуальність наукового дослідження. Зміст занять співробітників правоохоронних органів бойовим хортингом визначається, в основному, чотирма складовими:

сукупність фізичних вправ, що використовуються для втягування у специфічну фізичну роботу, для вирішення освітніх, оздоровчих, виховних завдань і для нормалізації стану організму після виконаної роботи, тобто для виходу з неї;

діяльність інструктора з бойового хортингу підрозділу правоохоронного органу, яка включає підготовку і пояснення навчально-тренувальних завдань, вказівки щодо конкретизації завдань і організації їх виконання, спостереження за діями співробітників правоохоронних органів, аналіз цих дій, оцінка їх виконання, регулювання навантажень, тактовне спрямування у потрібне русло поведінки співробітників;

діяльність співробітників правоохоронних органів, що складається зі слухання інструктора, спостереження за показом, осмисленого проектування своїх рухових дій, контролю за своїми діями і їх оцінки, обговорення з педагогом питань, що виникають, слідування за своїм станом, регулювання емоційних проявів тощо;

фізіолого-психічні процеси і зміни у станах співробітників правоохоронних органів, які складають внутрішній, відносно прихований бік змісту заняття бойовим хортингом.

На конкретних заняттях усі ці складові та їх елементи виявляються по-різному, а у випадках самостійних індивідуальних чи групових занять така складова як «діяльність інструктора» взагалі буде відсутньою [1–11; 19–31].

Під формою занять розуміють порівняно стійкий спосіб об'єднання елементів з їх змістом.

Вехтєв Валерій Валерійович	президент Кіровоградської обласної федерації бойового хортингу, майстер спорту України з хортингу, учасник бойових дій
Ганчева Владислава Ігорівна	співробітник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту позашкільної освіти та виховної роботи ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України
Гарбовський Леонід Антонович	доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, кандидат юридичних наук, доцент
Гречаний Олександр Миколайович	учитель-методист фізичної культури Київської інженерної гімназії, перший віце-президент Національної федерації бойового хортингу України, майстер спорту України з хортингу
Грищук Віктор Леонідович	кандидат юридичних наук, начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції, майстер спорту України з хортингу, учасник бойових дій
Дервянко Вікторія Василівна	завідуючий сектором наукового та навчально-методичного забезпечення змісту суспільної, громадської та технологічної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України, майстер спорту України з хортингу
Деркач Оксана Вікторівна	провідний фахівець кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України
Єрмоєнко Вероніка Едуардівна	майстер спорту України з хортингу, студентка Національного медичного університету імені О. О. Богомольця та військової кафедри Всеукраїнської військової медичної академії, студентка Навчально-наукового інституту спеціальної фізичної і бойової підготовки та реабілітації Університету державної фіскальної служби України, член національної збірної команди України з хортингу, чемпіонка України з хортингу.
Єрмоєнко Едуард Анатолійович	кандидат педагогічних наук, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, член кафедри ЮНЕСКО «Превентивна освіта і соціальна політика», Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, майстер спорту України міжнародного класу, Заслужений тренер України, президент Всесвітньої федерації бойового хортингу, учасник бойових дій
Зверєв Антон Віталійович	інспектор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, майстер спорту України, капітан податкової міліції

Наукове видання

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

(українською, російською та англійською мовами)

*Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції*

14-15 липня 2020 р., м. Ірпінь, Університет ДФС України

Частина 2

Колектив авторів
Друкується в авторській редакції

Упорядник: Е. А. Єрмоменко

Підписано до друку 29.08.2020 р.
Формат 84x108/16
Умов. друк. арк. 91,56

Папір офсетний
Друк офсетний
Гарнітура Times

Зам. № 0238
Наклад 50 пр.

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром Університету ДФС України.
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (серія ДК № 5104 від 20.05.2016 р.)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ